

SOPIMUS POHJOIS-ATLANTIN SOPIMUKSEN OSAPUOLTEN VÄLILLÄ YDINPUOLUSTUSTIETOJA KOSKEVASTA YHTEISTYÖSTÄ; VOIMAANSAATTAMINEN

Asian tausta

Pohjois-Atlantin sopimuksen osapuolten välillä ydinpuolustustietoja koskevasta yhteistyöstä tehty sopimus (ATOMAL-sopimus) on yksi niistä kansainvälisistä sopimuksista, joihin Suomi on sitoutunut liittymään vuoden kuluessa Pohjois-Atlantin sopimukseen liittymisestä. ATOMAL-sopimus ja siihen liittyvät hallinnolliset järjestelyt sopimuksen täytäntöönpanemiseksi muodostavat sopimuskehikon, jonka puitteissa Yhdysvallat ja Naton jäsenvaltiot ja Naton sotilas- ja siviilielimet jakavat keskenään sellaista ydinalan tietoa, jonka on katsottu olevan tarpeen Pohjois-Atlantin liiton yhteisen puolustuksen ja turvallisuuden edistämiseksi sekä ydinaseen mahdollisesta käytöstä muodostuvaan uhkaan varautumiseksi. ATOMAL-sopimuksen turvallisuusliitettä on muutettu 2.6.1998 tehdyllä pöytäkirjalla.

Suomi allekirjoitti ATOMAL-sopimuksen ja sen turvallisuusliitteen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan 14.3.2024. Eduskunta hyväksyi ATOMAL-sopimuksen ja sen voimaansaattamislain 24.5.2024 (HE 20/2024 vp; EV 35/2024 vp) ja tasavallan presidentti hyväksyi ATOMAL-sopimuksen sekä sen turvallisuusliitteen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan 7.6.2024 sekä vahvisti ATOMAL-sopimuksen voimaansaattamisesta annetun lain 306/2024. Pöytäkirja turvallisuusliitteen muuttamisesta ei sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia tai muutoin eduskunnan suostumusta edellyttäviä määräyksiä. Suomen hyväksymiskirja ATOMAL-sopimuksen ja sen turvallisuusliitteen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan osalta talletettiin Amerikan yhdysvaltojen hallituksen huostaan 18.6.2024.

Voimaantulo

ATOMAL-sopimus on tullut kansainvälisesti voimaan 12.3.1965. Sopimus tuli sen X artiklan mukaisesti Suomen osalta voimaan 18.6.2024, jolloin Suomi talletti hyväksymiskirjansa Amerikan yhdysvaltojen hallituksen huostaan. Sopimuksen voimaansaattamislaki ja –asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 20.6.2024. Se, että Amerikan yhdysvallat soveltaa sopimusta Suomeen, edellyttää lisäksi, että sen kongressi hyväksyy soveltamisen Yhdysvaltojen atomienenergiain mukaisesti.

ATOMAL-sopimuksen turvallisuusliitteen muuttamisesta tehty pöytäkirja ei ole vielä tullut kansainvälisesti voimaan. Pöytäkirja tulee voimaan, kun Amerikan yhdysvaltojen hallitus on saanut kaikilta ATOMAL-sopimuksen osapuolilta ilmoituksen niiden suostumuksesta tulla pöytäkirjan määräysten sitomiksi. Sopimuksen turvallisuusliitteen muuttamisesta tehty pöytäkirja tullaan saattamaan

voimaan valtioneuvoston asetuksella samanaikaisesti, kun pöytäkirja tulee kansainvälisesti voimaan.

Säännöskohtaiset perustelut

Ehdotetun asetuksen 1 §:n ensimmäisessä momentissa säädetään, että ATOMAL-sopimus on voimassa 18 päivästä kesäkuuta niin kuin siitä on sovittu. Pykälän toinen momentti sisältää tavanomaisen säännöksen sopimuksen kansallisista hyväksymis- ja voimaansaattamisvaiheista. Asetuksen 2 §:ssä säädetään, että sopimuksen muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa. Asetuksen 3 § sisältää säännöksen sopimuksen voimaansaattamislain voimaantulosta. Asetuksen 4 § sisältää asetuksen voimaantulosäännöksen.

Toimivalta

Valtioneuvoston asetus annetaan ydinpuolustustietoja koskevasta yhteistyöstä Pohjois-Atlantin sopimuksen osapuolten välillä tehdystä sopimuksesta annetun lain (306/2024) 2 ja 3 §:n sekä valtioneuvoston ohjesäännön 3 §:n 3 kohdan nojalla.

Esitys

Edellä esitetyn perusteella esitetään, että valtioneuvosto antaisi asetuksen ydinpuolustustietoja koskevasta yhteistyöstä Pohjois-Atlantin sopimuksen osapuolten välillä tehdystä sopimuksesta.